

انسانی

تاریخ

کتاب آخر

۲۴ ساعت
مرور و جمع بندی در

ماهان آشوری

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ

مرور و جمع بندی درس تاریخ کنکور در ۲۴ ساعت

ماهان آشوری

اساتید مشاور:

محبّد حسین ذنوبی

بهرنگ ذوالفقاری

علی محبّد کریمی

بهروز یحیی

تاریخ دوم

درس اول: تاریخ چیست و مورخ کیست؟	۱۱
درس دوم: تمدن در میان دو رود	۱۴
درس سوم: مصر، هدیه‌ی نیل	۱۸
درس چهارم: سرزمین و مردم ایران قبل از آریایی‌ها	۲۱
درس پنجم: تلاش برای زیستن، آریایی‌ها از مهاجرت تا تشکیل حکومت	۲۴
درس ششم: هخامنشیان	۲۷
درس هفتم: یونان و روم	۳۱
درس هشتم: اشکانیان	۳۵
درس نهم: ساسانیان	۳۹
درس دهم: طلوع اسلام	۴۵
درس یازدهم: اسلام در مدینه	۴۸
درس دوازدهم: عصر خلفای نخستین	۵۳
درس سیزدهم: خلافت امویان (۴۱-۱۳۲ هـ. ق)	۵۷
درس چهاردهم: خلافت عباسیان (۱۳۲-۶۵۶ هـ. ق)	۶۲
درس پانزدهم: ایران در قرون نخستین اسلامی (۱)	۶۷
درس شانزدهم: ایران در قرون نخستین اسلامی (۲)	۷۰
درس هفدهم: تاریخ ایران از غزنویان تا مغولان	۷۴
درس هجدهم: تاریخ ایران از مغولان تا صفویه	۸۰
درس نوزدهم: تمدن و فرهنگ ایران (از ورود اسلام تا پایان قرن نهم هجری)	۸۴
درس بیستم: اروپا در قرون وسطا	۸۸
درس بیست و یکم: جنگ‌های صلیبی	۹۲
درس بیست و دوم: رنسانس در اروپا	۹۶

تاریخ سوم

درس اول: اروپا در قرون جدید	۱۰۲
درس دوم: تحولات سیاسی اروپا در قرون جدید	۱۰۶
درس سوم: انقلاب‌های قرون جدید	۱۱۱
درس چهارم: آخرین امپراتوری‌های مسلمان	۱۱۴
درس پنجم: اوضاع سیاسی اروپا و آمریکا در قرن نوزدهم	۱۱۹
درس ششم: استعمار در قرن نوزدهم	۱۲۳
درس هفتم: آسیا در قرن نوزدهم، نبرد علیه استعمار	۱۲۸

۱۳۲	درس هشتم: جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸ م.)
۱۳۵	درس نهم: جهان در میان دو جنگ (۱۹۱۸-۱۹۳۹ م.)
۱۳۸	درس دهم: جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹-۱۹۴۵ م.)
۱۴۰	درس یازدهم: عصر جنگ سرد (۱۹۴۵-۱۹۸۹ م.)
۱۴۶	درس دوازدهم: ایران در زمان صفویان
۱۴۸	درس سیزدهم: اوضاع ایران از سقوط صفویان تا تأسیس حکومت قاجاریه
۱۵۰	درس چهاردهم: ایران عصر قاجار، کانون توجه استعمارگران
۱۵۴	درس پانزدهم: ایران در دوره‌ی محمدشاه و ناصرالدین شاه
۱۵۹	درس شانزدهم: تأثیر انقلاب صنعتی اروپا بر ایران
۱۶۰	درس هفدهم: انقلاب مشروطیت ایران (۱)
۱۶۴	درس هجدهم: انقلاب مشروطیت ایران (۲)
۱۶۶	درس نوزدهم: سقوط قاجاریه
۱۷۲	درس بیستم: دوران سلطنت رضاشاه
۱۷۵	درس بیست و یکم: اوضاع ایران از اشغال متفقین تا کودتای ۲۸ مرداد ایران
۱۷۷	درس بیست و دوم: آغاز نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی
۱۸۰	درس بیست و سوم: انقلاب اسلامی (۱)
۱۸۵	درس بیست و چهارم: انقلاب اسلامی (۲)
۱۸۹	درس بیست و پنجم: انقلاب اسلامی (۳)
۱۹۲	درس بیست و ششم: ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۱)
۱۹۵	درس بیست و هفتم: ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۲)

تاریخ شناسی

۲۰۰	درس اول: انسان و تاریخ
۲۰۷	درس دوم: زمان و اهمیت آن در تاریخ
۲۱۵	درس سوم: جغرافیا بستر تحولات تاریخی
۲۲۰	درس چهارم: دنیای پر رمز و راز افسانه‌ها و حماسه‌ها
۲۲۵	درس پنجم: آثار باستانی، مرز تاریک و روشن تاریخ
۲۳۰	درس ششم: سگه‌ها، آینه گذشته‌ها
۲۳۴	درس هفتم: هنر و تاریخ
۲۴۰	درس هشتم: ادبیات و تاریخ
۲۴۵	درس نهم: سفرنامه، گشت و گذار در سرزمین‌ها
۲۴۹	درس دهم: زندگی نامه‌ها و تاریخ
۲۵۱	درس یازدهم: اسناد تاریخی
۲۵۵	درس دوازدهم: نشریه‌ها و تاریخ نویسی
۲۵۸	درس سیزدهم: مورخان و تاریخ ایران
۲۶۲	درس چهاردهم: مورخان و تاریخ جهان

آزمون‌های جامع

آزمون‌های جامع ۲۶۷

پیوست

شخصیت‌ها.....	۲۷۴
عهدنامه‌ها.....	۲۸۵
اعتقادات.....	۲۸۸
پایتخت‌ها و مراکز حکمرانی حکومت‌ها.....	۲۸۹
انقراض حکومت‌ها.....	۲۹۰
عباس میرزا.....	۲۹۱
تصاویر.....	۲۹۲

تاریخ شناسی

بودجه بندی
سوالات کنکور

کنکور سراسری					نام مبحث
۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	
×	×	×	×	×	درس ۱
×	۱	۱	۱	×	درس ۲
۱	×	×	۱	۱	درس ۳
×	۱	×	×	×	درس ۴
۱	×	×	×	×	درس ۵
×	×	×	×	×	درس ۶
۱	۱	×	۱	۱	درس ۷
×	۱	۱	×	۱	درس ۸
۱	×	×	×	۱	درس ۹
×	×	×	×	×	درس ۱۰
×	×	۱	×	×	درس ۱۱
×	۱	×	۱	×	درس ۱۲
۱	×	۱	×	×	درس ۱۳
×	—	—	۱	۱	درس ۱۴

انسان و تاریخ

مقدمه

✓ «وقایع و تغییراتی» که در زندگی انسان رخ داده، به دلایل «علاقه‌مندی»، «کنجکاوی»، «دانش‌اندوزی» و «تمایل به پیشرفت»، مورد توجه او بوده است ← در نتیجه انسان‌ها تلاش کرده‌اند سرگذشت خویش را حفظ کنند.

✓ حفظ سرگذشت خود و پیشینیان به آسانی صورت نمی‌گیرد زیرا «گذشته در چشم همه‌ی انسان‌ها یکسان جلوه نمی‌کند»، «همه‌ی آن‌ها نیز از مطالعه‌ی گذشته، در پی دستیابی به هدفی واحد نیستند» و «روش‌ها و شیوه‌های مطالعه‌ی تاریخ یکسان نیست».

✓ روش مطالعه در تاریخ با سایر علوم متفاوت است.

ویژگی‌های تاریخ:

✓ ویژگی‌های تاریخ

- ۱ مشاهده‌ی غیرمستقیم آن
- ۲ تجربه‌ی تکرارناپذیر
- ۳ به‌عنوان شعبه‌ای از علوم انسانی

۱

الف) روش «مشاهده‌ی مستقیم»: پژوهشگر می‌تواند بدون واسطه به مشاهده و مطالعه‌ی پدیده‌ها بپردازد، از پدیده‌ها تصویر تهیه کند و خواص پدیده‌ها را معین سازد. / در علوم تجربی کاربرد دارد. / علوم تجربی و مشاهده‌ی مستقیم، مبتنی بر تجربه‌ی حسی‌اند و در زمان حال وجود دارند.

ب) روش «مشاهده‌ی غیرمستقیم»: در تاریخ، با این روش به مطالعه‌ی پدیده‌ها می‌پردازند؛ زیرا «موضوع مطالعات تاریخی در دسترس پژوهشگر نیست» و «موضوع مطالعات تاریخی مربوط به گذشته است» / تنها راه مطالعه‌ی گذشته‌ها، مشاهده‌ی غیرمستقیم است. / این شیوه با کمک ابزارها و روش‌های ویژه و با استفاده از اخبار و آثار صورت می‌گیرد و از آن‌جا که با کمک عقل همراه است، به آن «تجربه‌ی عقلی» می‌گویند.

نکته

✓ هر انسانی می‌تواند تنها، بیننده‌ی بخش اندکی از گذشته‌ها باشد؛ زیرا «گذشته‌ی بشر بسیار طولانی است».

✓ پدیده‌های تاریخی که در گذشته وجود داشته‌اند، اکنون وجود ندارند؛ یعنی «مشاهده‌ی مستقیم آن‌ها ممکن نیست» ← در نتیجه راه مطالعه‌ی آن‌ها مشاهده‌ی غیرمستقیم است.

۲

✓ ویژگی‌های «تکرار تجربه» در علوم تجربی:

- دانشمندان می‌توانند آزمایش‌ها را تکرار کنند / اشتباهات خود را تصحیح کنند. / مشاهدات خود را دقیق‌تر کنند. / مشاهدات خود را جمع‌بندی کنند و از آن نتیجه بگیرند. (در تست‌ها، این ویژگی‌ها درباره‌ی «روش مشاهده‌ی مستقیم» نیز به کار می‌روند).
- تکرار تجربه، فرصت مناسبی را برای مطالعه به وجود می‌آورد.

✓ ویژگی‌های «تجربه‌ی تکرارناپذیر» در سایر علوم:

• پدیده‌های تاریخی از این نوع‌اند. به این معنا که، پدیده‌های تاریخی در زمان گذشته یکبار اتفاق افتاده‌اند و دیگر امکان تکرار آن‌ها به همان شکل نخست وجود ندارد؛ مانند جنگ چالدران که قابل تکرار نیست.

۳

✓ ویژگی‌های معیارهای «قابل اندازه‌گیری» در علوم تجربی:

• دانشمندان با اندازه‌گیری، نتایج مشخص به‌دست می‌آورند. / نتایج را بارها مورد آزمایش قرار می‌دهند. / همگان در مورد نتایج، متفق‌القول می‌باشند. / «قانون» به‌دست می‌آید. / هیچ‌گونه رابطه‌ی شخصی یا حب و بغض بین دانشمند و پدیده‌ی مورد مطالعه‌ی او وجود ندارد. (در تست‌ها این موارد درباره‌ی «تکرار تجربه» و «روش مشاهده‌ی مستقیم» نیز به‌کار می‌روند.)

چند نکته

✓ ویژگی معیارهای مورد استفاده در علم تاریخ:

علم تاریخ با جوامع انسانی سروکار دارد. / انسان‌ها از این جهت که «اجزای جوامع انسانی را تشکیل می‌دهند، جزئی از وقایع تاریخی هستند»؛ یعنی «آن را به‌وجود می‌آورند، از آن تأثیر می‌پذیرند و خود به مطالعه‌ی آن می‌پردازند».

• وقتی انسان به گذشته‌ها می‌نگرد، نمی‌تواند از احساسات و اهداف خود برکنار باشد، چرا که «در جست‌وجوی گذشته‌ی جامعه‌ی خویش است».

• هرکس به اندازه‌ی «شناخت» و براساس «علاقه‌ای» که نسبت به بخشی از رویدادهای گذشته دارد، درباره‌ی علل رخدادها اظهارنظر می‌کند. ^{در نتیجه} «نتایج مطالعات تاریخی افراد مختلف، درباره‌ی موضوعی واحد، کاملاً یکسان نیست» و «قضایات ممکن است با هم فرق کنند» = نتایج حاصل از مطالعه‌ی پدیده‌های تاریخی، «نسبی» است.

منابع اطلاعاتی تاریخ:

✓ رویدادهای زمان حال را، همه نمی‌توانند ببینند؛ زیرا «این رویدادها در سرزمین‌های دور و نزدیک روی می‌دهند» و «تنها آگاهی‌های اندکی درباره‌ی آن‌ها از طریق وسایل ارتباط جمعی به‌دست می‌آید».

منابع	نمونه‌ها	ویژگی‌ها
منقولات	داستان‌ها/ افسانه‌ها/ خاطرات شفاهی/ ضرب‌المثل‌ها/ اسطوره‌ها	<ul style="list-style-type: none"> • با گذشت زمان به‌صورت مکتوب درمی‌آیند. • گفت‌وگوی مورخ با اشخاصی که از موضوعی اطلاع دارند.
محسوسات	بناها/ ابزارها/ نقش‌ها/ سکه‌ها	<ul style="list-style-type: none"> • آثار تاریخی که در مورد موضوعی پیدا می‌شود.
مکتوبات	کتاب‌ها/ روزنامه‌ها/ مجله‌ها/ سفرنامه‌ها/ سندها/ کتیبه‌ها/ نامه‌ها	<ul style="list-style-type: none"> • نوشته‌هایی که درباره‌ی موضوعی اطلاعاتی دارند.

تقویم	مبدأ	تعداد ماه / روز	پیشینه‌ی اختراع	اسامی خاص ماه‌ها / روزها
جلالی	۱۰ رمضان سال ۴۷۱ هجری قمری	۱۲ ماه ۳۰ روزه	یزدگردی	خمسه‌ی مسترقه
شمسی ایرانیان امروزی	هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه	۶ ماه ۳۱ روزه ۵ ماه ۳۰ روزه ۱ ماه ۲۹ یا ۳۰ روزه	جلالی	—
دوازده حیوانی (ترکی / مغولی / ختایی / غازانی / ایغوری)	—	۲۹ یا ۳۰ روزه	—	—

✓ سایر توضیحات تقویم‌ها:

میان دورود	تقویم خورشیدی قمری / اختراع آن نزدیک به زمان اختراع خط
تقویم بابلین	از پیشگامان علم گاه‌شماری / تقویم آن‌ها، اساس تقویم مصریان و هخامنشیان شد. با جلوس هر پادشاه، مبدأیی نو به‌وجود می‌آمد. / نخستین ماه تقویم، «نیسانو» بود که روز اول، نیسانو (نوروز) بود. ماه دوازدهم «آدارو» نام داشت. برای تعدیل اختلاف طول سال‌های خورشیدی و قمری، هر سه سال یک‌بار، ماه سیزدهمی به سال می‌افزودند و آن را «آداروی دوم» می‌نامیدند.
تقویم مصریان	گاه‌شماری نسبتاً پیشرفته‌ای داشتند؛ زیرا «آنان در نجوم و ریاضی به موفقیت‌های زیادی دست یافته بودند». / مبنای تقویم یولیایی و میلادی / ۵ روز اضافی سال را به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند و آن را «پاگومن» می‌نامیدند. / با حساب کردن $\frac{1}{4}$ روز در هر سال، با گذشت سه سال، در سال چهارم ماه ۳۵ روزه را ۳۶ روز حساب می‌کردند.
تقویم رومی	هرماه به نام یکی از پهلوانان و خدایان اساطیری رومی نام‌گذاری می‌شد. / اختلاف ۱۱ روز سال شمسی با سال قمری موجب بی‌نظمی‌های فراوان در تقویم شده بود. / در زمان ژولیوس سزار (قیصر روم)، اصلاحاتی در این تقویم شد.
ژولیوس سزاری = قیصری = یولیانی	به فرمان سزار، یک منجم مصری به نام سوسیگنس براساس تقویم مصری در تقویم رومی تغییراتی ایجاد کرد. / تا ۱۵۰۰ سال بعد رواج داشت. / اصلاحاتی بر تقویم رومی شد و این تقویم ایجاد شد.

گر. بگواری (= میلادی کنونی)	در زمان پاپ گرگوار سیزدهم، اصلاحاتی در تقویم ژولیوس سزاری صورت گرفت و این تقویم ایجاد شد. هنوز مورد استفاده‌ی اکثر کشورهای مسیحی است. / پیشینه‌ی اختراع به تقویم مصری بازمی‌گردد.
هجری قمری (به‌طور کلی)	به کلی قمری است. / مبتنی بر دوره‌ی حرکت ماه به دور زمین است. / ۳۵۴ شبانه روز دارد و در سال‌های کبیسه ۳۵۵ شبانه‌روز / تقویم رایج در بسیاری از کشورهای اسلامی
شمسی قمری بابلی هخامنشی	آغاز سال با آغاز پاییز یکی بود. / روزهای هر ماه را شمارش می‌کردند. / سال به چهار فصل تقسیم می‌شد. / در اوایل حکومت داریوش یکم، این نوع گاه‌شماری منسوخ شد.
اوستایی هخامنشی	در اوایل حکومت داریوش یکم، رایج شد. / ۳۶۵ روزه / به ۵ شبانه روزی که به آخر سال اضافه می‌کردند، پنجه‌ی دزدیده = خمره‌ی مستترقه = بهیزک کوچک می‌گفتند. / نام روزها و ماه‌ها، مربوط به خدایان و ایزدان زردشتی بود.
اوستایی اشکانی	روز و ماه تقویم اوستایی بود، اما سال براساس مبدأ خودشان یعنی تأسیس حکومت اشکانیان شمارش می‌شد.
اوستایی ساسانی	۳۶۵ شبانه‌روز / هر ۱۲۰ سال، ۳۰ شبانه‌روز از سال شمسی حقیقی عقب می‌افتاد. ^{در نتیجه} ← بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به ۱۲ ماه اضافه می‌کردند و «بهیزک بزرگ» می‌نامیدند.
هجری قمری در ایران	با ورود اسلام به ایران رایج شد. / مبتنی بر فصول طبیعی سال نبود و چندان با روند زندگی کشاورزی ایرانیان مطابقت نمی‌کرد.
یزدگردی	عدم اجرای کبیسه در این تقویم، موجب «خارج شدن نوروز از نقطه‌ی اعتدال بهاری شده بود» و «مردم و کارگزاران مالیاتی برای مالیات‌ها دچار زحمت می‌شدند». / به دستور ملک‌شاه و خواجه نظام‌الملک، «عمر خیام» این تقویم را اصلاح کرد؛ زیرا ۱۸ روز از اول فروردین جلو افتاده بود.
جلالی	مهم‌ترین ویژگی: نخستین کبیسه به هنگام رسمیت بخشیدن این تقویم اعمال شد. / سال با اول فروردین شروع می‌شد / سال به چهار فصل تقسیم می‌شد. / خمره‌ی مستترقه (۵ روز اضافی) را در آخر اسفند اضافه می‌کردند. / هر ۴ سال یا ۵ سال، یک روز را کبیسه و سال را ۳۶۶ روز به حساب می‌آوردند.
شمسی	بر اساس تقویم جلالی / پس از پیروزی انقلاب نیز تثبیت شد. / اسامی ماه‌ها برگرفته از ماه‌های ایرانی اوستایی / از دقیق‌ترین تقویم‌های جهان / در سال ۱۳۰۴ خورشیدی، به‌وسیله‌ی مجلس شورای ملی به عنوان تقویم ایران انتخاب شد.
دوازده حیوانی	شمسی - قمری / دارای یک دوره‌ی ۱۲ ساله‌ی حیوانی است. / با چیرگی مغولان بر ایران رایج شد. / پادشاهان صفوی و قاجار این تقویم را رسمی اعلام کردند. / در سال ۱۳۰۴ منسوخ شد.

۱. تصویر مجسمه‌ی روبه‌رو، مربوط به فرمانروای کدام سلسله‌ی باستانی در میان دو رود می‌باشد؟

- (۱) اموری (۲) سومری
(۳) آشوری (۴) اکدی

۲. در دوره‌ی فرمانروایی کدام سلسله‌ی باستانی در ایران، انتقال لوح حمورابی و مجسمه‌ی خدای بابلی به شوش انجام پذیرفت؟

- (۱) ماد (۲) هخامنشی (۳) ایلام (۴) اشکانی

۳. پس از کدام‌یک از وقایع زیر، کفار قریش، محاصره‌ی اقتصادی را علیه پیامبر اسلام (ص) و مسلمانان به اجرا گذاشتند؟

- (۱) آشکار شدن دعوت و رسالت پیامبر (ص) برای خاندان بنی‌هاشم
(۲) فراهم شدن زمینه‌های گسترش اسلام در یثرب با پیمان عقبه‌ی اول
(۳) خودداری نجاشی از تسلیم پناهندگان مسلمان به حبشه به فرستادگان قریش
(۴) تقبیح سنت‌های غلط نیاکان و باورهای مشرکانه‌ی قریش به‌وسیله‌ی پیامبر (ص)

۴. دولت سامانیان با روی کار آمدن در ماوراءالنهر، اساس سیاست خود را بر کدام مبنا و روش قرار دادند؟

- (۱) اطاعت و تبعیت از خلافت عباسی
(۲) مدارا با پیروان ادیان مختلف در ماوراءالنهر و سرزمین‌های مجاور
(۳) احترام به علما و حفظ حرمت آنان و بهره‌گیری از تدبیر آنان در کشورداری
(۴) استفاده از نظرات صاحب‌نظران و دانشمندان ایرانی و انتخاب وزرا از بین آنان

۵. کدام اندیشمند بزرگ در ایران بعد از اسلام، معتقد بود بدون کشاورزی، رشته‌ی انتظام جامعه از هم خواهد گسیخت؟

- (۱) صاحب بن عباد (۲) خواجه نصیر توسی
(۳) خواجه نظام الملک (۴) خواجه رشیدالدین فضل‌الله

۶. اندیشمندان اروپایی برای خروج از بن‌بست قرون وسطی و حاکمیت کلیسا به کدام اقدام دست زدند؟

- (۱) از رهبری و حاکمیت کلیسا در جامعه‌ی مسیحی انتقاد کردند.
(۲) با حربه‌ی تکفیر و دادگاه تفتیش عقاید مخالفت ورزیدند.
(۳) به مطالعه‌ی کتاب‌های علمی و فلسفی مسلمانان که به لاتین ترجمه شده بود، پرداختند.
(۴) از اعتراضات مارتین لوتر علیه پاپ و افکار رسمی کلیسا حمایت کردند.

۷. کدام‌یک، در تاریخ جهان، منشأ تحولات و در تاریخ اروپا، مبدأ قرون جدید شناخته شده است؟

- (۱) انقلاب صنعتی در اروپا
(۲) جنگ‌های صلیبی بین مسلمانان و مسیحیان اروپا
(۳) پایان یافتن حیات سیاسی امپراتوری بیزانس
(۴) قدرت‌یابی و استقلال دولت‌های محلی در ناحیه‌ی بالکان

۸. مهم‌ترین هدف انگلیسی‌ها از تحریک حاکم هرات برخلاف تعهد خود در عهدنامه‌ی مفصل با ایران، همزمان با شکست ناپلئون در اروپا، چه بود؟

- (۱) جدا ساختن هرات از ایران (۲) ترس از قیام افغان‌ها علیه نیروهای خود
(۳) جلوگیری از نزدیک شدن دولت ایران به فرانسه (۴) ترس از تابع شدن دوباره‌ی امیر هرات به ایران

(۱) قرارداد الحاقی نفت (گس - گلشاییان) را با ایران به امضاء رساندند.

(۲) با خودمختاری آذربایجان و خواسته‌ی فرقه‌ی دمکرات مخالفت کردند.

(۳) از دولت شوروی خواستند از حمایت فرقه‌ی دمکرات آذربایجان دست بردارند.

(۴) طی یادداشتی به دولت شوروی آمادگی خود را برای خروج از جنوب ایران اعلام کردند.

اداره‌ی قوه‌ی قضاییه را به عهده گرفت؟

(۱) آیت الله یزدی (۲) آیت الله رفسنجانی (۳) آیت الله شهید قدوسی (۴) آیت الله شهید بهشتی

(۱) مهم‌ترین عمل، هوشمندانه در تاریخ، زمان شماری است.

۲) افسانه‌ها بر اساس واقعیت ساخته شده‌اند و در اصل، واقعی بوده‌اند.

(۳) شرایط آب و هوایی، در رشد و شکوفایی تمدن‌ها نقش اساسی ایفا کرده است.

(۴) دخالت تعصبات اعتقادی و قومی، از عوامل دگرگونی داستان‌ها در فرهنگ شفاهی، است.

(۱) آیین‌ها - اعیاد باستانی

(۲) افسانه‌ها - حماسه‌ها

(۳) مبادلات فرهنگی، تحول زبان در گذشته (۴) دگرگونی، فرهنگ‌ها - شناخت هویت ملت‌ها

۱۳. اهمیت «منشآت» برای مورخان که بیشتر به نثری ادبانه نوشته می‌شد، کدام است؟

(۱) به یاد انتقاد گرفتن شرایط جامعه‌ی دوره‌ی خود

(۲) نسخه‌برداری شدن آن‌ها در دوره‌های مختلف

۳) بازسازی نظام اداری کشور و روابط میان کشورها

(۴) آشنایی، مورخ یا روش و اخلاق کشور داری دوره‌ی نویسنده

تاریخی، به شمار می‌روند؟

(۱) مطالب نشریات ثبت شده و مکتوبند.

(۲) بر افکار خوانندگان در دوره‌های مختلف تأثیر گذاری دارند.

(۳) تنها منبع مهم کسب اطلاعات از رویدادهای جهان می باشد.

(۴) نشریات آینه‌ی اوضاع و احوال، دوران انتشار خودشان نیستند.

نقش عمده‌ای داشته است؟

(۱) ساخت سلاح‌های هسته‌ای

(۲) ابعاد بحران محیط زیست در جهان

(۳) خطر روزافزون انفجار جمعیت در جهان (۴) توسعه و پیشرفت تکنولوژی و ارتباطات

(۳) خطر روزافزون انفجار جمعیت در جهان

یاسخ نامه کلیدی

[illegible]

مجموعه کتابهای رشته انسانی

ویژگی های این کتاب

- مرور کامل تاریخ انسانی
- دستمبندی مسائل مطرح در آزمون کنکور
- ارائه ۵ آزمون جامع جمع بندی
- مرجع کامل برای دوره تاریخ انسانی در مدت ۲۴ ساعت مفید

